

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะตอบคำถามว่า ปัจจัยใดทำให้ทางการจีนนำเสนอภาพลักษณ์ของชนที่เจ้ิงเหอในฐานะ “ทูตสันติภาพ” และการนำเสนอดังกล่าวมีนัยเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีนในปัจจุบันอย่างไร รวมทั้งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์หรือไม่

ผลการศึกษาพบว่า ในการจัดงานฉลอง 600 ปี การเดินเรือของเจ้ิงเหอเมื่อ ค.ศ. 2005 ทางการจีนได้ยกย่องให้บุคคลดังกล่าวเป็น “ทูตสันติภาพ” ด้วยเหตุผลที่ว่า (1) การเดินเรือของเจ้ิงเหอไม่ใช้การขยายดินแดนหรือการล่าอาณานิคม (2) การเดินเรือของเจ้ิงเหอสะท้อนความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีและนโยบายการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของจีน และ (3) การเดินเรือของเจ้ิงเหอช่วยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนทางการค้าและวัฒนธรรม โดยจีนได้นำเรื่องราวของเจ้ิงเหอไปเผยแพร่ในวงกว้างผ่านสื่อต่างๆ ของจีน และร่วมมือกับรัฐบาล องค์การภาคเอกชน ชุมชนคนเชื้อสายจีน และหน่วยงานอื่นๆ ในต่างประเทศ

การเฉลิมฉลองดังกล่าวมีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีน หลังสิ้นสุดสงครามเย็น เพราะนับแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา แนวคิดเรื่อง “ภัยคุกคามจากจีน” (The China Threat Theory) ที่แพร่หลายทั้งในโลกตะวันตกและในประเทศเพื่อนบ้านที่มีปัญหาในความสัมพันธ์กับจีนได้ทำให้ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของจีนเป็นไปในทางลบ ซึ่งทางการจีนได้ตระหนักถึงและแสดงความกังวลต่อเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน และพยายามปรับปรุงภาพลักษณ์ของตนเองผ่านการทูตสาธารณะ (public diplomacy) รวมทั้งเสริมสร้างอำนาจในการดึงดูดความนิยม (soft power) เพื่อสื่อสารให้ชาวโลกได้ทราบว่า จีนเป็นประเทศที่รักสันติภาพมาเป็นเวลาช้านานแล้วโดยมีรากฐานจากลัทธิขงจื้อ และจิตวิญญาณแห่งสันติภาพยังอยู่คู่กับนโยบายต่างประเทศของจีนมาจนถึงปัจจุบัน โดยตัวอย่างหนึ่งที่เป็นรูปธรรมก็คือ การเดินเรือของชนที่เจ้ิงเหอแห่งราชวงศ์หมิงในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 15

นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มว่า ทางการจีนกำลังใช้เจ้ิงเหอในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการสร้างความชอบธรรมให้กับการขยายบทบาทและอำนาจทางทะเลเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยให้เหตุผลว่าจีนจำเป็นต้องปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติและความมั่นคงให้พ้นจากภัยคุกคาม และหาใช่ความประสงค์ที่จะขยายอำนาจทางทะเลแต่แรกไม่ เพราะโดยพื้นฐานแล้วนโยบายต่างประเทศของจีนยังเต็มเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณแห่งสันติภาพเชกเช่นการเดินเรือของเจ้ิงเหอ

อย่างไรก็ตาม การที่จีนนำเจิ้งเหอมาใช้เพื่อต่อสู้กับแนวคิดเรื่อง “ภัยคุกคามจากจีน” ก็มีจุดอ่อนอยู่ไม่น้อย เพราะเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์แล้ว ลัทธิขงจื๊อไม่ได้ห้ามการใช้กำลังไปเสียทุกกรณี ส่วนระบบบรรณาการของจีนในต้นราชวงศ์หมิงก็เป็นการผสมผสานระหว่างการใช้แรงจูงใจกับการใช้กำลังบังคับ และกองเรือของเจิ้งเหอเองได้ข่มขู่และใช้กำลังในดินแดนต่างๆ อยู่หลายครั้ง ขณะเดียวกัน นโยบายต่างประเทศของจีนในปัจจุบันก็มีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลกระทบต่อจิตวิญญาณแห่ง “ทูตสันติภาพ” ของเจิ้งเหอ ไม่ว่าจะเป็นความสำคัญของเอกภาพของชาติที่ทำให้จีนไม่อาจจะทิ้งตัวเลือกในการใช้กำลังเพื่อแก้ปัญหาได้วันและหมู่เกาะสแปรตลีย์ได้ รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของตัวแสดงในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่รัฐไม่อาจควบคุมได้ทั้งหมด ทำให้บางครั้งนโยบายต่างประเทศของจีนมีลักษณะก้าวร้าวและขาดเอกภาพทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่บั่นทอนความน่าเชื่อถือของเจิ้งเหอในฐานะอำนาจในการดึงดูดความนิยมของจีน